

2.4. Сприяння професійному становленню молоді

Діяльність зі створення сприятливих умов професійного становлення молоді, підтримка в її прагненні здобути освіту, отримати високооплачувану роботу становить складову державної молодіжної політики. Упродовж 20 років незалежності Українська держава намагається створити умови для формування і реалізації принципово нової державної політики у сфері працевлаштування молоді. Однак існує ряд суперечностей з приводу оцінок результатів такої діяльності. З одного боку, в країні діє розвинена нормативно-правова база для забезпечення галузі працевлаштування, з іншого — статистичні дані свідчать про наявність маси невирішених проблем в сфері зайнятості молоді.

Коли ми говоримо про нормативно-правову базу, передусім йдеться про забезпечення права на працю і гарантій на рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності; забезпечення працездатній молоді надання першого робочого місця після закінчення навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах; можливість професійної підготовки і перепідготовки; а також бронювання робочих місць для тих, хто закінчив або припинив навчання у середніх загальноосвітніх школах, професійно-технічних або вищих навчальних закладах і не отримав направлення на роботу, а також після звільнення зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби; сприяння створенню молодіжних центрів праці та сприяння вторинній зайнятості молоді.

Конституція України не тільки гарантує всім громадянам право на працю, а й передбачає, що дуже важливо, обов'язок держави щодо забезпечення громадян «правом на соціальний захист, що включає право на забезпечення

їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом» (ст. 46 Конституції України).

Базовим положенням, що визначає зміст державної політики стосовно працевлаштування молодих громадян, є ст. 43 Конституції України, відповідно до якої «Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб».

Іншими важливими документами, які заклали підвалини державної молодіжної політики в Україні, є Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 15.12.1992 р. №2859-XII та Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 р. №2998-XII.

Відповідно до Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» головними напрямками державної молодіжної політики, що регулюють сферу зайнятості, є:

- розвиток і захист інтелектуального потенціалу молоді, поліпшення умов і створення гарантій для здобуття нею освіти, спеціальної професійної підготовки та перепідготовки;
- забезпечення зайнятості молоді, її правового захисту з урахуванням економічних інтересів, професійних і соціальних можливостей суспільства.

Декларація заклала основи розвитку молодіжної політики, які згодом знайшли своє продовження в Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Він чітко визначив загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молодих громадян в інтересах особистості, суспільства та держави, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні щодо соціального становлення та розвитку молоді.

Відповідно до Закону держава забезпечує працездатній молоді:

- надання першого робочого місця на строк не менше двох років після закінчення або припинення навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової або альтернативної (невійськової) служби;
- сприяння створенню молодіжних центрів праці, а також молодіжних громадських організацій (агентства, біржі, бюро та інші) для забезпечення працевлаштування молоді, реалізації програм професійного навчання молоді та вдосконалення її професійної майстерності;

- надання інформаційних та консультативних послуг з метою вибору виду діяльності, професії, місця роботи, а також, у разі необхідності, проходження професійної підготовки і перепідготовки;
- забезпечення умов для вторинної зайнятості молоді шляхом участі у молодіжних центрах праці та молодіжних трудових загонах.

Окрім цього, Закон регулює питання підтримки підприємницької ініціативи та діяльності молоді шляхом надання органам місцевого самоврядування можливості встановлювати за рахунок коштів, що надходять до місцевого бюджету, пільгову плату за реєстрацію підприємств, створених молодими громадянами та молодіжними громадськими організаціями.

Сьогодні при працевлаштуванні працездатній молоді держава гарантує надання першого робочого місця на термін не менше двох років, що закріплено в ст. 197 Кодексу законів про працю та ст. 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Дія цих норм поширюється передусім на молодь, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійних, навчально-виховних і вищих навчальних закладах, завершила професійну підготовку й перепідготовку, а також звільнилась зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби.

Окрім цього, держава законодавчо закріплює зобов'язання щодо надання роботи за фахом на строк не менше трьох років молодим спеціалістам — випускникам державних навчальних закладів, потреба в яких була раніше заявлена підприємствами, установами та організаціями.

Однак на практиці ситуація така, що дія Закону поширюється лише на осіб, підготовка яких здійснюється за державним замовленням. Також законодавством не передбачена відповідальність за можливість відсутності робочих місць на підприємстві, на яке відправляється молодий спеціаліст.

З метою забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем був прийнятий Закон України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» від 04.11.2004 р. №2150-IV. Закон передбачає перше працевлаштування молоді шляхом надання дотацій роботодавцю. Це стимулює роботодавців взяти на роботу молодшу людину, оскільки служба зайнятості протягом року компенсує заробітну плату та суму єдиного внеску за таку особу. За цей час молодий фахівець отримує додаткові професійні навички, закріплюється на виробництві. Протягом 2010 року на дотаційних робочих місцях працювало 36,1 тис. молодих осіб, а протягом I півріччя 2011 року — 33,7 тис.

З метою забезпечення зайнятості випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів освіти, реалізації Закону України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» у Державному бюджеті України на 2010 рік

було передбачено 10 млн гривень. За рахунок бюджетних коштів шляхом надання дотації роботодавцям протягом 2010 року працевлаштовано понад 2,7 тис. осіб з числа молодих громадян за 33 спеціальностями та 24 професіями. У Державному бюджеті України на 2011 рік на ці цілі передбачено 25 млн гривень.

Для реалізації Закону затверджена Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання роботодавцям дотації для забезпечення молоді першим робочим місцем» від 19.03.2008 р. №223, яка містить перелік професій та спеціальностей, за якими роботодавцям може надаватися дотація для забезпечення молоді першим робочим місцем, а також порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на надання роботодавцям дотації. Загалом визначено 24 робітничі професії та ще 33 інші спеціальності. Однак, якщо проаналізувати структуру ринку праці, то саме ці професії є найбільш затребуваними. Іншими словами, від спеціалістів даних професій роботодавців очікує більших результатів, ніж від, наприклад, економістів, юристів та менеджерів організацій.

Важливе місце серед нормативно-правових актів, дія яких регулює державну політику щодо молодіжного працевлаштування, належить Закону України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991 р. № 803-XII. Так, відповідно до статті 5 держава забезпечує надання додаткових гарантій щодо працевлаштування працездатним громадянам у працездатному віці, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних конкурувати на ринку праці, у тому числі молоді, яка закінчила або припинила навчання у середніх загальноосвітніх школах, професійно-технічних або вищих навчальних закладах, звільнилася зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби і якій надається перше робоче місце. Гарантії забезпечуються шляхом бронювання на підприємствах, в установах і організаціях до 5 % загальної кількості робочих місць. Так, на 2011 рік для молоді заброньовано понад 8,3 тис. робочих місць, на які протягом I півріччя 2011 року працевлаштовано 2,1 тис. осіб.

Загалом, як і створення першого робочого місця, так і надання дотацій роботодавцям, бронювання робочих місць на підприємствах — паліативні кроки. На жаль, в нинішніх українських реаліях створення будь-яких пільг для підприємців, що приймають на роботу молодих спеціалістів, несе в собі корупційні ризики. Отже, держава гарантує молоді право на працю, але через відсутність достатнього практичного досвіду та професійних знань, стійких конкурентних переваг на ринку праці, реалізувати своє право на працю молодим громадянам досить складно. Також не слід забувати про відчутну диспропорцію попиту та пропозиції робочих місць, а також проблеми, які виникають у зв'язку з незацікавленістю роботодавців приймати на роботу молодь без досвіду роботи, віддаючи перевагу більш досвідченим фахівцям.

Важливим напрямом у впровадженні комплексного підходу до законодавчого врегулювання питань молодіжної політики стало затвердження постановою

Кабінету Міністру України від 28 січня 2009 року №41 Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009-2015 роки. Одним із завдань програми є створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді. Для вирішення цих завдань програмою передбачено такі заходи:

- організація профорієнтаційної роботи серед молоді, зокрема проведення всеукраїнських акцій, семінарів, виставок, засідань за круглим столом, семінарів-тренінгів;
- підтримка підприємницьких ініціатив молоді шляхом проведення всеукраїнських заходів, семінарів, засідань за круглим столом, семінарів-тренінгів, виставок з відповідної тематики, зокрема Всеукраїнського конкурсу бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді;
- проведення всеукраїнських заходів, акцій, семінарів, засідань за круглим столом, виставок, спрямованих на вирішення питання зайнятості молоді, розроблення та впровадження інноваційного механізму розв'язання проблеми безробіття серед молоді (зокрема її працевлаштування на перше робоче місце);
- підтримка руху молодіжних трудових загонів шляхом проведення всеукраїнських фестивалів, акцій та пропагандистських кампаній (виробництво фільмів, роликів, виготовлення поліграфічної продукції).

Отже, найбільш ефективними засобами сприяння працевлаштуванню молоді держава вважає проведення семінарів, круглих столів тощо. На наш погляд, інформаційно-просвітницька кампанія, безумовно, важлива, однак може бути лише частиною комплексу заходів зі створення сприятливого середовища для забезпечення працевлаштування молоді та ні в якому разі не основним напрямком діяльності, зокрема існує величезна необхідність у створенні нових робочих місць.

Належної уваги потребує питання тимчасової зайнятості молоді, зокрема учнів та студентів, у вільний від навчання час. Питання знаходиться на контролі в органах місцевої влади та вирішується спільно з молодіжними організаціями. З метою тимчасового працевлаштування та одержання матеріальної підтримки місцевими органами влади за участю служби зайнятості організовуються громадські роботи. Щорічно збільшується чисельність молодих людей, які беруть участь у громадських роботах. Так, у 2010 році у громадських роботах брали участь 100,8 тис. осіб у віці до 35 років, що на чверть більше ніж у 2009 році. Протягом січня-липня 2011 року чисельність осіб, які брали участь у громадських роботах, збільшилась на 16,1 тис. осіб та становила 75,7 тис.

Окрім того, в напрямку тимчасового працевлаштування працюють молодіжні центри праці. Їх діяльність також регламентується Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». В ньому зазначено: «Молодіжні центри праці, що діють відповідно до Типового положення,

атакож громадські молодіжні організації (агентства, біржі, бюро тощо) за наявності в них відповідного дозволу, виданого державною службою зайнятості, сприяють працевлаштуванню молоді, зокрема учнів, студентів, аспірантів у позанавчальний час, надають послуги, пов'язані з профорієнтацією та підготовкою до роботи за новою професією». Важливим завданнями молодіжних центрів праці є забезпечення вторинної зайнятості молоді, організація зайнятості молоді у позанавчальний час, створення та підтримка діяльності молодіжних трудових загонів.

Станом на початок 2011 мережа молодіжних центрів праці налічує 19 обласних центрів. Також діють 10 районних, 12 міських та 57 студентських секторів працевлаштування у вищих навчальних закладах. У трудових загонах кількість залученої молоді в 1999 р. складала 125 тис. осіб, в 2001 р. — 334 тис., а в 2004 р. — 500 тис. Протягом 2002 року діяло 8892 трудові заgonи, а в 2004 — 17289. Молодіжні трудові заgonи переважно займаються будівельними, ремонтними, вантажними та сільськогосподарськими роботами, патронажним обслуговуванням і благоустроєм територій, обслуговуванням оздоровчих центрів і таборів, тобто роботою, яка не потребує значної кваліфікації. До роботи в трудових загонах залучаються передусім найбільш соціально незахищені категорії молоді: діти-сироти та з багатодітних і неповних сімей, постраждали від Чорнобильської катастрофи, неповнолітні, схильні до правопорушень.

В системі заходів держави щодо працевлаштування молоді важливе місце займає професійне навчання. Така соціальна послуга найефективнішим чином сприяє підвищенню конкурентоспроможності та мобільності молодих громадян, які шукають роботу, відкриває нові можливості активізації їх зусиль щодо адаптації на сучасному ринку праці. Основна роль в цьому процесі відведена службі зайнятості.

Молоді, яка звернулася до служби зайнятості, і не може працевлаштуватись через відсутність або невідповідність набутої професії чи спеціальності вимогам ринку праці, пропонується підготовка та перепідготовка за професіями і спеціальностями, які користуються попитом у роботодавців. Молодь безкоштовно отримує інформаційні та консультаційні послуги щодо вибору професії з урахуванням потреб регіонального ринку праці, залучається до участі у семінарах, ярмарках вакансій, що проводяться службою зайнятості. Чисельність молодих людей, які проходили профнавчання у 2010 році, у порівнянні з 2009 роком збільшилася на 22,6 тис. осіб і становила 92,5 тис. Протягом січня-липня 2011 року 67,3 тис. молодих осіб закінчили профнавчання, що на чверть більше аналогічного періоду 2010 року.

Одним із пріоритетних напрямів роботи державної служби зайнятості у 2010 був розвиток профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді, що сприяє зменшенню професійно-кваліфікаційного дисбалансу на ринку праці. Державною службою зайнятості успішно реалізується Програма професійної

орієнтації молоді на 2008–2013 роки. У першу чергу акцент робиться на проф-орієнтаційну роботу серед учнівської молоді.

Для молоді центрами зайнятості разом із соціальними партнерами організовуються презентації професій, навчальних закладів та роботодавців, фестивалі професій, професіографічні зустрічі, профорієнтаційні практикуми, різноманітні конкурси та акції за участю представників робітничих професій, ветеранів праці, наставників тощо.

Державною службою зайнятості активно впроваджуються інноваційні форми профорієнтаційної роботи: мобільні центри професійної орієнтації, профорієнтаційні щоденники для учнів 7–10 класів, «Профорієнтаційні термінали», які масово впроваджуються у навчальних закладах та активно використовуються для проведення профорієнтаційних зустрічей, уроків, диспутів та дискусій, брейн-рингів, конкурсів, професіографічних досліджень, профорієнтаційних ігор, профорієнтаційних класних годин з елементами тренінгу та інших сучасних заходів для учнів, а також семінарів для батьків та педагогів.

Для розширення професійних знань, активізації власних зусиль молодих людей щодо влаштування свого життя, формування достатнього рівня правосвідомості та правової культури, незайнята молодь постійно залучається до участі в консультаційних семінарах, презентаціях професій, семінарів з техніки пошуку роботи, з поглибленої орієнтації, з правових знань, з гендерних питань.

Проте державне нормативне регулювання молодіжного сегменту ринку праці все ще залишається надто складним, не завжди відповідає сучасним реаліям та викликам, потребує внесення коректив та змін. Для того, аби зрозуміти, що насправді відбувається в середовищі працевлаштування молоді, звернемо свою увагу на статистику. Ситуація на ринку праці в Україні виглядає таким чином, що хоча рівень зайнятості серед осіб у віці 25–29 років був вищий за середній по Україні та становив 72,0%, проте у 2010 році він продовжував знижуватись і був найнижчим за останні 10 років.

Серед осіб у віці 15–24 роки рівень безробіття у 2010 році дійсно зменшився у порівнянні до 2009 на 0,4%. Однак, якщо порівняти з 2008 р., він збільшився на 4,1%, якщо з 2007 р., то на 4,9% до економічно активного населення відповідної вікової групи. Загалом рівень безробіття протягом 2009–2010 років у даній віковій групі є найбільшим з 2003 року.

Ситуація у віковій групі 25–29 років виглядає аналогічно. Рівень безробіття у 2010 р. зменшився у порівнянні до 2009 на 0,5% і складає 9,9% до економічно активного населення цієї вікової групи. Але, якщо не враховувати показники 2009 року, виходить, що рівень безробіття за 5 років, починаючи з 2004, збільшився в середньому на 2,3%.

Серед осіб у віці 30-34 роки така ж картина. Є позитивні зрушення у порівнянні до показників 2009 року, (у 2009 році рівень безробіття становив — 8,5%, у 2010 — 7,9%) і водночас це найгірші показники з 2005 року.

В середньому рівень безробіття населення працездатного віку у 2010 році становив 8,8%, а молоді у віці 15-34 — 11,7%. Тому доводиться говорити про актуальність проблеми молодіжного безробіття в Україні та неефективності засобів вирішення ситуації. Занадто великий розрив виник між декларативними положеннями та сучасними українськими реаліями.

Наприклад, розглянемо діяльність регіонів щодо подолання молодіжного безробіття. Основна робота спрямована на проведення профорієнтаційних семінарів, тренінгів, лекцій. Так, з метою надання можливості молоді отримати необхідну інформацію про існуючі вакансії та зорієнтуватись на ринку праці, з'ясувати свої можливості до того чи іншого виду роботи, а також пройти професійні тренінги (впевненості у собі, самопрезентації, відкриття власної справи тощо), у Волинській області спільно з обласним молодіжним центром праці створено Центри планування кар'єри та працевлаштування студентів Волинського Інституту імені В'ячеслава Липинського МАУП (створений у 2003 р.) та Волинського Національного Університету (створений у 2007 р.).

З метою підтримки професійної орієнтації молоді, створення інформаційної бази вакансій та методичної бази щодо існування реальних можливостей працевлаштування Сумським управлінням у справах молоді та спорту облдержадміністрації спільно з Міжнародним фондом «Відродження» у 2010 році розпочато реалізацію проекту «Молодіжний центр праці».

Для забезпечення усвідомленого вибору учнями майбутньої професії у Чернігівській області продовжується реалізація програми «Шлях до успіху», якою передбачено ознайомлення учнів старших класів з інформацією про кон'юнктуру ринку праці, наявність вакансій, що користуються підвищеним попитом, організацію праці на різноманітних вітчизняних виробництвах.

У Вінницькій області з 2005 року обласним молодіжним центром праці реалізується постійно діюча програма «Комп'ютерний центр профорієнтації та правової допомоги молоді», в рамках якої проводяться індивідуальні та групові консультації, комп'ютерне профорієнтаційне тестування, консультації психолога щодо вибору майбутньої професії.

У поточному році в області проведено 6 навчальних тренінг-семінарів — «Техніка пошуку роботи», «Особливості працевлаштування молоді», «Особливості працевлаштування жінок», «Особливості працевлаштування чоловіків», «Протидія торгівлі людьми», «Основи комп'ютерної грамотності». Всього у семінарах взяли участь 180 молодих людей.

У Житомирському регіоні управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, районними відділами сім'ї, молоді та спорту,

Житомирським міським молодіжним громадським об'єднанням «XXI Платформа» з 2009 року розпочато реалізацію молодіжної освітньої програми «Лабораторія бізнес-моделювання», яка спрямована на набуття молодими людьми аналітичних навиків формування бізнес-проектів.

Окрім того, Житомирським управлінням спільно з обласним молодіжним центром праці проведено семінар «Відмінність праці на себе від роботи на підприємстві чи в організації» з циклу «Моя власна справа», участь в якому взяли 180 молодих осіб.

Запорізьким управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту розроблена та реалізується профорієнтаційна програма «Вибір на майбутнє», спрямована на вирішення ряду завдань: проведення профдіагностики з використанням психологічних методик для виявлення професійних інтересів та схильностей, виявлення сильних та слабких сторін особистості, ознайомлення учнів з переліком професій та формування у них правильно мотивованих професійних намірів.

У деяких регіонах України реалізуються міжнародні проекти, спрямовані на здійснення професійної орієнтації молоді, зокрема у Львівській та Волинській областях спільно з Норвегією, Польщею, Білорусією реалізується проект «Трансфер ноу-хау з професійного консалтингу для молоді», який передбачає навчальні тренінгові програми з подальшим їх впровадженням в Україні.

Профорієнтаційна робота серед молоді проводиться в напрямку підготовки та залучення молодих людей до державної служби. Так, протягом п'яти років Одеським управлінням у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації спільно з громадською молодіжною організацією «Нове покоління» реалізовується молодіжний проект «Школа молодого політика», спрямований на розвиток лідерських якостей у молодіжних лідерів, виявлення активної молоді, виховання молодих політичних діячів, майбутніх державних службовців м. Одеси та області. Окрім того, Одеське управління тісно співпрацює з міжнародною молодіжною організацією AIESEC, яка є організатором соціального проекту «Skills mater» (обмін студентською молоддю України та Китаю для проведення в вищих навчальних закладах семінарів-тренінгів з підприємницької діяльності), а також з Всесвітньою організацією молодих Лідерів та Підприємців JCI, яка представлена в Україні Всеукраїнською організацією JCI Ukraine. За підтримки останньої проведено III Міжнародний Форум «Підтримка розвитку молодіжного підприємництва», в рамках якого відбулася прес-конференція за тематикою: «Пріоритети молодіжної політики України 2010 р. — підтримка молодіжних підприємницьких ініціатив» та семінар «Всесвітні концепції та структури бізнес-планування».

У напрямку профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді у пізнавально-розважальній формі, а також популяризації робітничих професій, підвищення їх престижності, проводяться різноманітні акції («Професійний

всесвіт» Миколаївська обл., «Я обираю професію держслужбовця» м. Харків), фестивалі («Поринь у світ професій» Закарпатська обл., «Світ професій: мій вибір — мій успіх!» Луганська обл.), виставки («Моя улюблена професія» Івано-Франківська обл., «Моя майбутня професія» Полтавська обл.).

Особлива увага приділяється роботі з дітьми та молоддю з особливими потребами, яка бажає працевлаштуватись. За ініціативи Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді укладено угоду з Національною Асамблеєю інвалідів України № 01-04/30 від 10 квітня 2009 р., якою визначені шляхи співпраці щодо розвитку соціальної роботи в Україні у напрямі надання соціальних послуг дітям та молоді з особливими потребами та їх сім'ям. Аналогічні угоди укладені в регіонах (Вінницькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській, Полтавській, Чернівецькій областях та у м. Києві). Окрім того, Держсоцслужбою підписано договір про співпрацю з Міжнародною благодійною організацією «Фонд Східна Європа», яким передбачено співпрацю в напрямку працевлаштування молоді з особливими потребами.

У Луганській області, в рамках проекту «Кожен має право на працю: Партнерство задля покращення можливостей для зайнятості молоді з особливими потребами», який реалізується Міжнародною організацією «Фонд Східна Європа», проведено обласний семінар для громадських організацій щодо підвищення їх професійного рівня, а також можливості надання послуг соціальної адаптації та професійної підготовки молоді з обмеженими фізичними можливостями.

З метою підвищення рівня поінформованості спеціалістів з профорієнтації молоді з інвалідністю про структуру й зміст профорієнтаційної роботи в рамках вищезазначеного проекту проведено:

- тренінгові програми для спеціалістів з соціальної роботи/соціальних служб з метою покращення якості, доступу та розширення спектру послуг, що надаються молоді з особливими потребами;
- тренінг з профорієнтації молоді з особливими потребами;
- тренінгові програми для представників Координаційної ради з питань працевлаштування та вторинної зайнятості молоді у сфері профорієнтації молоді з особливими потребами;
- засідання Координаційної ради з питань працевлаштування та вторинної зайнятості молоді і тренінг для її членів «Профконсалтинг. Підготовка професійних консультантів для молоді з інвалідністю».

Отже, основна робота з працевлаштування молоді зосереджена на Державній службі зайнятості. Саме вона має найбільший коефіцієнт корисної дії. В результаті адміністративної реформи основні функції з формування та реалізації державної молодіжної політики були покладені на Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України та Державну службу молоді та спорту

України. Говорити про якісь тенденції ще зарано, однак очевидно одне: ліквідоване Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту з завданням працевлаштування молоді не справилося. Його ініціатива щодо створення молодіжних центрів праці та молодіжних трудових загонів себе не виправдала. Ідея досить цікава, однак не знайшла логічного продовження в силу різних причин: фінансових, організаційних. Варіантом вирішення ситуації є реформування молодіжних центрів праці шляхом передачі їх до Державної служби зайнятості з метою більш ефективного використання.

Загалом проблема працевлаштування криється в низькому кваліфікаційному рівні підготовлених спеціалістів. Рівень освіти не відповідає вимогам сучасної економіки. Тому зусилля держави мають бути спрямовані не на продукування пільг роботодавцю, а на якісне покращення рівня освіти.